

- 2 Naar een nieuw landschapsbeheer
- 3 Onderzoek toekomst boerderij Peeze
- 4 'De echte test moet nog komen'

JAARGANG 13 NUMMER 1 FEBRUARI 2015

Inloopbijeenkomst in voorjaar

Waterschap Vechtstromen houdt in samenwerking met Landschap Overijssel binnenkort weer een inloopbijeenkomst. Alle omwonenden ontvangen hiervoor tijdig een persoonlijke uitnodiging.

Tijdens de bijeenkomst praten wij u bij over de stand van zaken. We denken hierbij aan de werkzaamheden in 2015 en de veranderingen in het natuurbeheer. Bovendien blikken we met u vooruit op 2016. Dat is immers het jaar waarin de beek echt gaat stromen. En vooral moet bewijzen te doen waarvoor ze werd aangelegd.

Het spreekt voor zich dat we graag uw mening over al deze ontwikkelingen horen. En zeker ook uw waardevolle suggesties, adviezen en tips. Bovendien geven we antwoord op al uw vragen. De voorbereiding loopt al. Binnenkort weten we waar we de bijeenkomst houden en hoe laat we beginnen. Dan verzenden we de uitnodigingen. We hopen u allemaal te kunnen begroeten.

Een nieuwe beek

De Doorbraak. Zo luidt de naam voor de nieuwe beek die waterschap Vechtstromen (voorheen waterschap Regge en Dinkel) en provincie Overijssel aanleggen vanaf de oostkant van Almelo tot de Midden-Regge. Een beek met een lengte van 13 kilometer. Om wateroverlast én verdroging van de bodem tegen te gaan. En om de Sallandse Heuvelrug en Noordoost-Twente via een ecologische zone met elkaar te verbinden. De werkzaamheden duren tot einde 2015.

Bijna kan het water stromen

De deadline komt in zicht. Volgens alle afspraken moet De Doorbraak op 31 december van dit nog jonge jaar helemaal klaar zijn. Projectleider Henk Lansink: "Die datum halen we. Dan kan het water eindelijk stromen en hebben we het hoofddoel gerealiseerd: de veiligheid van Almelo." De officiële ingebruikneming vindt plaats in het voorjaar van 2016.

2015 is het jaar van de laatste eindjes. Aan de oostkant moet de Loolee nog instromen. Het werk daarvoor loopt. "We willen vóór 1 mei klaar zijn, zodat de landbouw geen last van ons heeft", licht Lansink toe. Even verderop wordt de beek ingepast in het nieuwe terrein van de Christelijke Gemeente Nederland. En nog iets verder krijgt het nieuwe landgoed Beekwoude een wandelbrug over De Doorbraak. Verder zal het begrazingsbeheer nog verder worden uitgewerkt op basis van een onderzoek en in overleg met betrokken eigenaren.

Daarnaast moet het laatste deel in Bornebroek, tussen Pastoor Ossestraat en het Twentekanaal, worden aangelegd. Bijna alle benodigde grond is nu beschikbaar. "We zijn in januari begonnen en gaan er vanuit dat we in één keer verder kunnen. En dan ligt dit laatste stuk er op 31 december ook in."

'Klaar'

Op dat moment kan het water gaan stromen. Tot nu toe bestaat de beek immers uit verschillende losse stukken. "We kijken hoe we dat het best kunnen aanpakken. Ik denk aan een geleidelijke opvoering van de hoeveelheid water", legt Lansink uit.

Kortom: 'klaar' is een rekbaar begrip. "Ook als het water eenmaal stroomt, blijft er nog veel te doen", weet Lansink. Hij noemt als voorbeeld de instroomopeningen van alle duikers. Die worden alsnog in beton uitgevoerd. Ook wordt het profiel van de beek nog eens helemaal doorgemeten. "De bodem is hier en daar waarschijnlijk wat uitgezakt, omdat de echte stroming ontbrak. Misschien moeten we op plaatsen baggeren. De beek moet wel voldoen aan het vooraf berekende profiel, om de veiligheid voor Almelo te kunnen garanderen."

Meten

Daarom gaat het waterschap zodra De Doorbraak definitief stroomt op drie punten de hoeveelheid water meten (debietmetingen). "Ook weer om te controleren of de werkelijkheid overeenkomt met de berekeningen. Overigens heb ik daar alle vertrouwen in. Beek, oevers en bruggen bieden genoeg ruimte om de gevolgen van de klimaatverandering te kunnen opvangen."

En dan is er straks de financiële afwikkeling. "Voor zover ik het nu kan overzien, blijven we binnen het budget. Zekerheden zijn er nog niet, we zijn nog niet klaar. Maar ondanks de lange looptijd is het tot dusverre steeds een financieel beheersbaar project geweest."

Henk Lansink

Project met financiële steun van de Europese Unie

Naar een nieuw landschapsbeheer

Het Doorbraakgebied staat voor een grote opschoonbeurt. Vóór 15 maart worden op veel plekken bomen en struiken verwijderd. Het is de start van een nieuwe vorm van landschapsbeheer. "Er kan een prachtige biotoop voor verschillende land- en diersoorten ontstaan. Misschien wel voor otter en bever", zegt terreinbeheerder Evert Dijk van Landschap Overijssel.

In de komende weken wordt ongeveer 10% van de bestaande bebossing geschoond. De begroeiing komt daarna verder van de beek te liggen. Verder wordt het eilandje bij de vistrap in Ypelo afgegraven. Ingrijpende maatregelen, vindt ook Henk Lansink. Van meet af aan is immers gewerkt aan een beek die natuurlijk in het landschap ligt. "We zien nu dat dat het beheer om aanpassingen vraagt. De verbossing gaat sneller dan gedacht. Als De Doorbraak veel water te verwerken krijgt, vormen bomen en planten een te grote weerstand, ook op het eilandje. Ze kunnen als stuw gaan werken die de doorstroming in gevaar brengt. Terwijl de beek ligt om veiligheid en waterafvoer te garanderen." Hij spreekt van een 'spanningsveld.' Maar ziet ook andere kanten. "We hebben nu

duidelijke afspraken gemaakt over de zichtlijnen. Door de opschoonactie kunnen de omwonenden straks bijvoorbeeld de beek weer beter zien." Daarna komt de volgende stap: "Omdat de bomen en planten zó weer omhoogschieten, moeten we het beheer van het gebied aanpassen."

Terreinbeheerder Evert Dijk van Landschap Overijssel beaamt dat: "We werken op tamelijk voedselrijke en vergraven grond, dat geeft een perfect kiembed voor bomen en struiken. Dat maakt het er voor een beheerder niet eenvoudiger op. Ook omdat het een betrekkelijke smalle strook grond betreft met verschillende belangen of wensen, zoals van de inschaarder en de omwonenden. En dan zijn er uiteraard de natuurdoelen."

Runderen

De grootste verandering zal wellicht zijn de inzet van runderen bij de begrazing van de oevers. Naast de pony's die er al lopen. Dijk: "We zien dat de pony's de bast van dikkere wilgen, met een doorsnee van 5 centimeter of meer, vreten. Runderen zullen dat niet doen, die zijn wat dat betreft minder kieskeurig. Ze eten wel het blad van de zwarte els, waar de pony's liever vanaf blijven. We zoeken de juiste mix van grazers." Landschap Overijssel heeft

daarom bij FREE Nature offerte gevraagd voor begrazingsadvies. Die organisatie begeleidt het beheer van diverse landschappen, zoals de Ooijpolder bij Nijme-

gen. "Zo kunnen we tot een beheer komen dat rekening houdt met het waterbelang." Dat vraagt wel het nodige overleg met de omgeving. "Er is ooit een 'snuffelcon-

tactenkaart' uitgewerkt, om aan te geven waar geen runderen mogen grazen in het Doorbraakgebied. Heel begrijpelijk, na de MKZ-crisis. Maar dierziekten zijn vaak niet

afkomstig van graasvee in natuurgebieden. Bovendien houden de meeste landbouwers hun vee tegenwoordig op stal. Ook met aangepaste rasters en bijvoorbeeld afstandhouders kunnen we voorkomen dat koeien en graasvee elkaar besnuffelen", meent Dijk. Schapen zijn minder geschikt voor het Doorbraakgebied: "De kans bestaat dat ze in het vochtige terrein drek tussen de klauwen krijgen, met ontstekingen als gevolg. Daarvoor zijn de meeste schapenrassen gevoelig, schapen zijn snel ziek."

Verwachtingen

Zo krijgt het nieuwe landschapsbeheer langzaam vorm. Minder bebossing. Onbegroeide stroken langs de beek. Dijk heeft wel even moeten slikken, bekent hij: "Voor een natuurbeheerder is dit op zich even jammer. Maar van het nieuwe beheer verwacht ik toch ook weer veel moois."

Hij licht toe: "Een landschap met grote oppervlakten zwarte els en berk is misschien niet echt aantrekkelijk. Maar over tien, vijftien jaar kijk je er onderdoor. Dan lijkt het meer een ooibos. Een prachtige biotoop voor tal van plant – en diersoorten. Misschien zelfs voor otter en bever." Kortom: "Ik word steeds enthousiaster. Het blijft de uitdaging om de waterdoelen zo natuurlijk mogelijk in te bedden. Daarmee gaan we gewoon door."

Onderzoek naar toekomst boerderij Peeze

Waterschap Vechtstromen onderzoekt de toekomst van boerderij Peeze aan de Wolbeslanden in Bornerbroek. Het gebouw is nu nog in gebruik als ontvangstruimte voor deelnemers aan excursies. Tevens doet het soms dienst als kantoorruimte. Die functies verliest het zodra de beek gereed is.

Op dit moment liggen verschillende mogelijkheden open. Eén daarvan is het gebruik van de boerderij als opslagplaats voor materiaal en materieel voor het onderhoud aan De Doorbraak. Een combinatie is ook denkbaar. Landschap Overijssel bekijkt met Stichting Dorpsbelangen

Bornerbroek of ze de boerderij samen kunnen gebruiken als gereedschapsdepot en cursusruimte. Van hieruit zouden ze vrijwilligers kunnen ondersteunen en nog meer mensen betrekken bij natuur en landschap.

Daarnaast valt te denken aan de inrichting van een theeschenkerij. Daarmee wordt ingespeeld op de belangstelling van wandelaars en fietsers. Het bestemmingsplan werd er eerder al voor aangepast. "We studeren er nog op", legt projectmanager Henk Lansink uit. Eén ding weet hij nu al: "Als waterschap gaan we zelf niets exploiteren. Dat is onze taak niet."

Als een nieuwe functie niet haalbaar blijkt, blijven er twee opties over. De eerste is

sloop. In dat geval wordt het erf toegevoegd aan het Doorbraakgebied.

Het gebouw kan ook worden teruggegeven aan de natuur. "Het krijgt dan kleine openingen voor vogels en vleermuizen. Zoiets is jaren terug al eens gedaan in Hengelo, in een verlaten woning langs de A1. Ook dat kan een mooie nieuwe functie zijn."

'De echte test moet nog komen'

Wim Stegeman constateert het nuchter. Als de aanleg van De Doorbraak in de loop van dit jaar gereed komt, begint een volgende spannende periode. Want ooit zal blijken of de beek inderdaad de veiligheid van Almelo zeker stelt. "Die echte test moet nog komen. In de afloop hebben we uiteraard alle vertrouwen."

Sinds enkele maanden is Stegeman de opvolger van de vorig jaar gestorven Henk Holterman als portefeuillehouder voor De Doorbraak. "Eerste aanspreekpunt, zeg maar. Het waterschapsbestuur is een collegiaal bestuur, de grote beslissingen nemen we samen." Hij heeft zelf om de beek gevraagd, vanwege de samenhang met de onderdelen uit zijn portefeuille: financiën en veiligheid.

Dat laatste thema wint aan belangstelling nu de voltooiing nadert. Vanzelfsprekend, meent Stegeman: "Tot nu toe bestaat De Doorbraak uit op zichzelf staande trajecten. Straks is het een beek van dertien kilometer met stromend water. Die moet meteen aan alle vereisten voldoen als er veel water is. Uitproberen kan niet, dus kijken we nu extra naar de veiligheid."

Vershil

Juist hier doet zich een verschil voor met de voorgaande periode. De grote test was niet aan de orde, de aanleg duurde immers nog jaren. Daarom heeft het waterschap de tijd genomen om de natuurontwikkeling te volgen. "Iedereen heeft kunnen zien hoeveel kiemkracht

er in de bodem zit. Bomen en planten zijn omhoog geschoten. Dat kon, er was gelegenheid om het allemaal te volgen. Nu staan we voor de taak meer evenwicht te vinden. Het waterbelang staat voorop, maar we willen ook een mooie beek. Die beide functies proberen we zo te combineren dat iedereen daarvan volop kan profiteren."

Opschonen van de oevers hoort daarbij. "Ook op verzoek van omwonenden. We horen: 'Zorg dat je de bebossing in toom houdt.' Daarmee zijn we nu bezig. Als De Doorbraak schuilgaat achter bomen en struiken, kan niemand haar nog beleven. Je moet de beek kunnen zien."

Waardering

Daarvoor bestaat veel waardering, merkt hij. "De ruimtelijke kwaliteit krijgt veel lof. Mensen ervaren De Doorbraak als een verrijking van het landschap. Velen fietsen, wandelen of sporten er. De landbouw heeft op plaatsen problemen gehad met het waterpeil, maar daarvan is het lek in het Twentekanaal één van de grootste oorzaken. Rijkswaterstaat en het waterschap zoeken nu samen naar oplossingen. We laten het niet lopen. De betrokkenen stellen dat op prijs."

Stegeman verwacht dat de laatste fase van de aanleg goed verloopt. Echte obstakels lijken er niet te zijn. "Je komt altijd wel iets tegen, dat is onvermijdelijk bij een karwei dat zo groot is en zo lang duurt. Maar ik denk dat we het meeste in het werk kunnen oplossen. En dan hebben we een majeur project voltooid."

Internet

Nadere informatie vindt u op de volgende websites:

De Doorbraak:

www.vechtstromen.nl/dedoorbraak

Provincie Overijssel:

www.overijssel.nl

Vragen en opmerkingen

Voor vragen en/of opmerkingen over deze nieuwsbrief of over De Doorbraak kunt u terecht bij waterschap Vechtstromen. Onze medewerkers zijn u graag van dienst.

U bereikt het waterschap het gemakkelijkst via:

Tel. (088) 2203333

Fax (088) 2203300

E-mail info@vechtstromen.nl

Internet www.vechtstromen.nl

Colofon

Uitgave

Waterschap Vechtstromen

Postbus 5006

7600 GA Almelo

Telefoon (088) 2203333

Fax (088) 2203300

E-mail info@vechtstromen.nl

Redactie

Hans Morssinkhof Publicity, Arnhem

Vormgeving

Weidevogel Reclameproducties,

Mariaparochie

Fotografie

Waterschap Vechtstromen

Druk

De Bondt, Barendrecht

Oplage

750 exemplaren